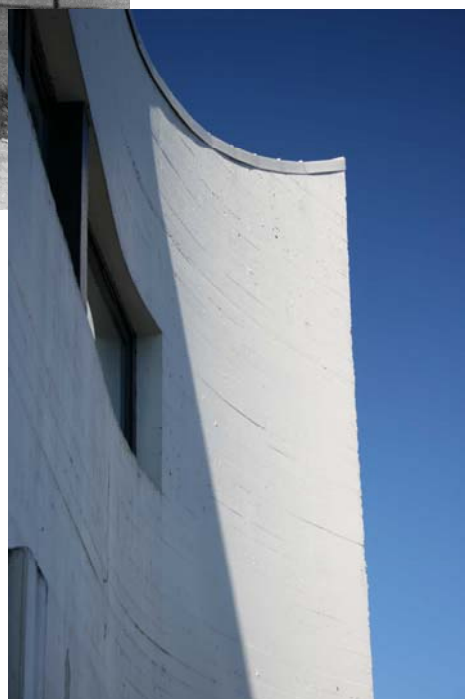
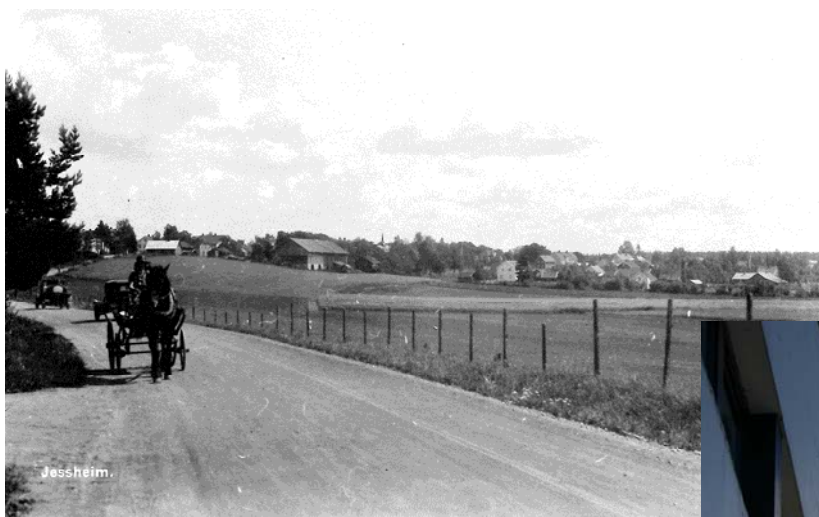

KULTURHISTORISK STEDSANALYSE - JESSHEIM

Gardermovegen. Romsås ligger nå til høyre i bildet

Bautaen over de falne i krigen i 1814

Jernbaneovergangen før 1920, Jessheim hotell til venstre, det gamle herredshuset i midten og Svea kafè/Skogvn 1 til høyre

Utgangspunkt

Jessheim er Ullensakers største tettsted, og regionsenter for Øvre Romerike. Analysen er utarbeidet som en del av utredningsarbeidet til Byplan Jessheim, og delplaner for Gystadmarka og for Jessheim sørøst. Det er utarbeidet et felles planprogram for de tre kommunedelplanene.

Bakgrunn og mål.

Det er en kjensgjerning at kulturhistorie, verneverdig bebyggelse og kulturlandskapets har stor betydning for hvor god en by er. Denne analysen skal gi et grunnlag for bedre forståelse av Jessheim, og for å kunne planlegge hvordan Jessheim best kan utvikle seg videre. Registreringer og beskrivelser av kulturhistorie og dagens fysiske forhold kan brukes som et bakteppe til å forstå utviklingen og verdiene som ligger i tettstedet.

Registreringer

Analysen er basert på materiale fra tidligere planer for Jessheim, fra Kulturminneplan for Ullensaker kommune og fra databasen Askeladden. I tillegg er det gjort befaringer og medfølgende registreringer løpende gjennom 2011.

Om vurderinger og anbefalinger.

Begrepet "vern" kan romme mye. En viktig forutsetning for å kunne ta stilling til hva som bør bevares av eldre bygninger, anlegg og strukturer er at en er villig til å sortere hva som er viktig og ikke. Enkelte bygninger kan i seg selv være viktige historiske dokumenter, eller de kan være biter i en større sammenheng som gir verdi til stedet. Dermed må vurderingene romme hele bredden fra enkeltdetaljer på en bygning til effekten den har i en størresammenheng.

En konsekvens av dette er at anbefalingene om vern blir gradert. Noen ganger vil vi ønske at en bygning eller et anlegg skal bevares i detaljer, andre ganger er det viktig at bygningens volum bevares, slik det fungerer i byrommet. Enkelte bygg vil romme hele denne bredden, og blir deretter viktige. Verdisettingen må baseres på hva en ønsker å oppnå.

Ullensaker kommunes kulturminneplan er selvfølgelig en del av grunnlaget for vurderingene, men anbefalingene er også sett opp mot betydningen bygninger og anlegg har og forventes og ha i byen framover. Stort sett har bygninger med kategorien B3 falt utenfor, det samme har de fleste med kategori B2.

Anbefalingene speiler en hard prioritering, der kun det som vurderes som viktigst er foreslått gitt et vern i form av hensynssoner etter Plan- og bygningslovens §11-8.

Kingsgården, med Kristine King, de åtte barna og to ansatte. Trolig tatt ca 1885

Storgata 8 og storsenteret

Der hvor bygg og anlegg nevnes første gangen angis kategorien de har i kommunens kulturminneplan i parentes. (BR) angir at den er regulert til bevaring. Kategoriene B1, B2 og B3 angir bevaringsverdi i kulturminneplanen, hvor B1 er høyest.

Kategoriene henviser altså til kulturminneplanen, mens det i denne analysen er viktig å legge vekt på anbefalingene til slutt, hvor det er gjort en grundigere vurdering av betydning hvert enkelt hus eller anlegg har i byrommet.

Analysen er delt opp i en historisk del for Jessheim, og deretter en del som gjennomgår Jessheims forskjellige områder med redegjørelse for lokalhistoriske ankerfester og anbefalinger.

Områdets historie

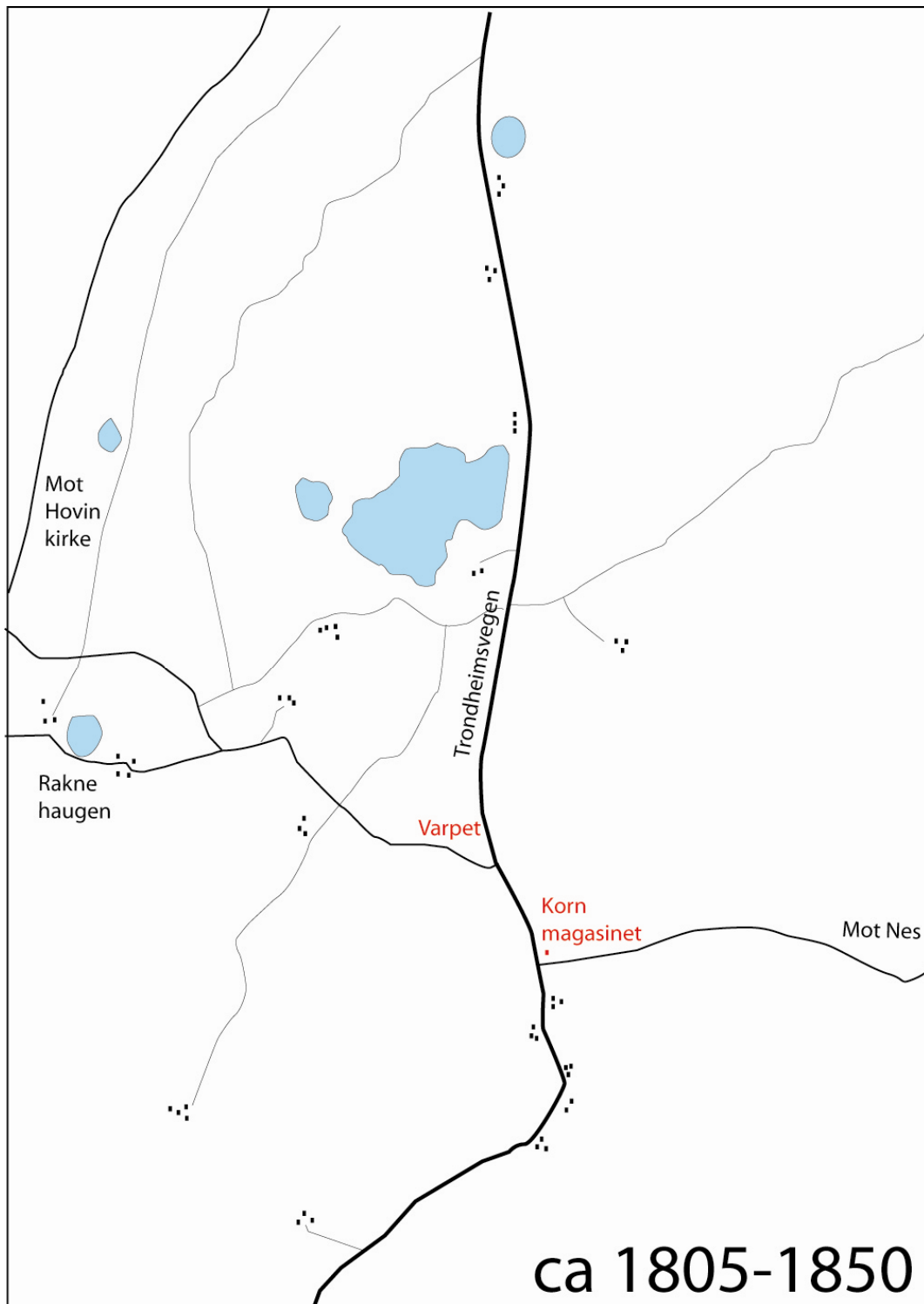
Området hvor Jessheim ligger var i århundrer jordbruksland. Litt vestenfor dagens tettsted, ved Hovin, var det et maktsentrum i en lang periode. Det er gjort funn av langhustufter som er 3000 år gamle, og Raknehaugen fra 500-tallet troner i området som bevis på et organisert samfunn med mye makt i folkevandringstiden. Området hadde i middelalderen minst tre kirker, med stavkirken på Hovin som den største. Byggingen av en ny tømmerkirke i 1695 stadfestet posisjonen som lokalt sentrum, og dette ble ytterligere forsterket ved at sorenskriveren for Øvre Romerike fikk sitt sete på Skrivergården på Hovin.

Samferdselen har nok alltid vært viktig i bygda, og en viktig forutsetning for tettstedet Jessheim ble lagt da Kongevegen mot Trondheim ble etablert på 1600-tallet. Denne ble lagt lengre øst enn det som til da hadde vært hovedvegen, og gjennom området ved gårdene Trøgstad, Langeland og Døli.

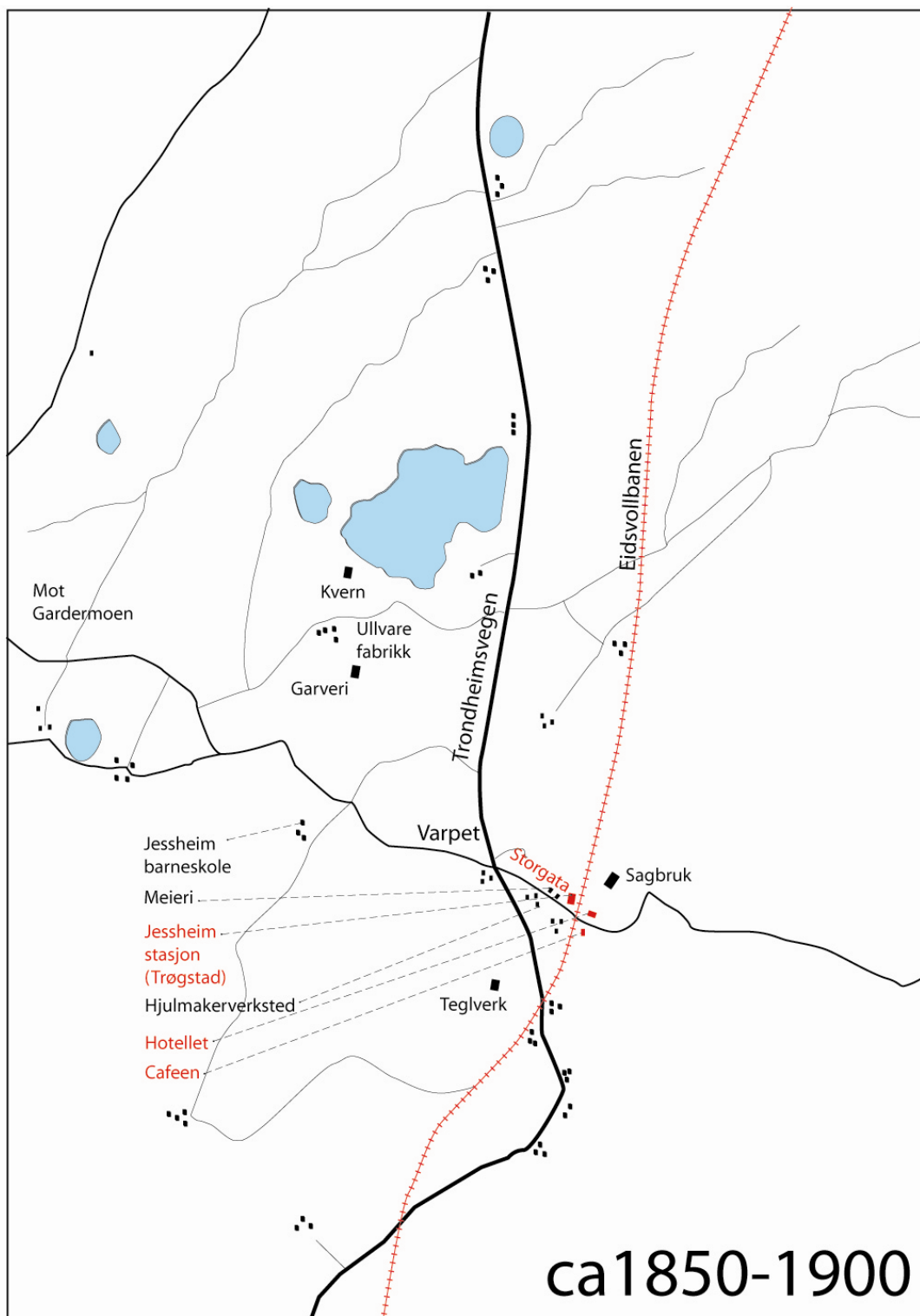

Kart fra 1859

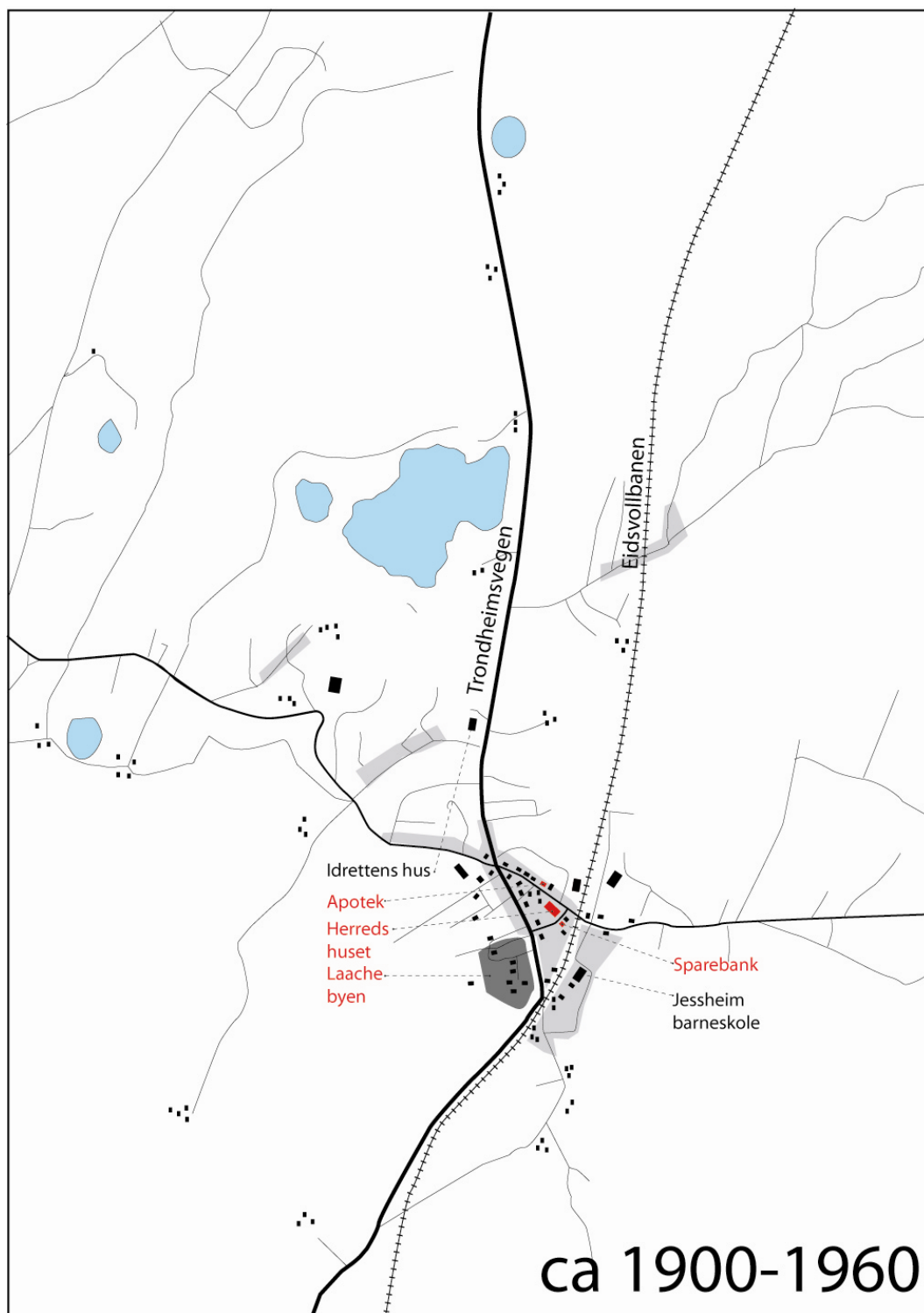
2.0 Historisk utvikling Jessheim

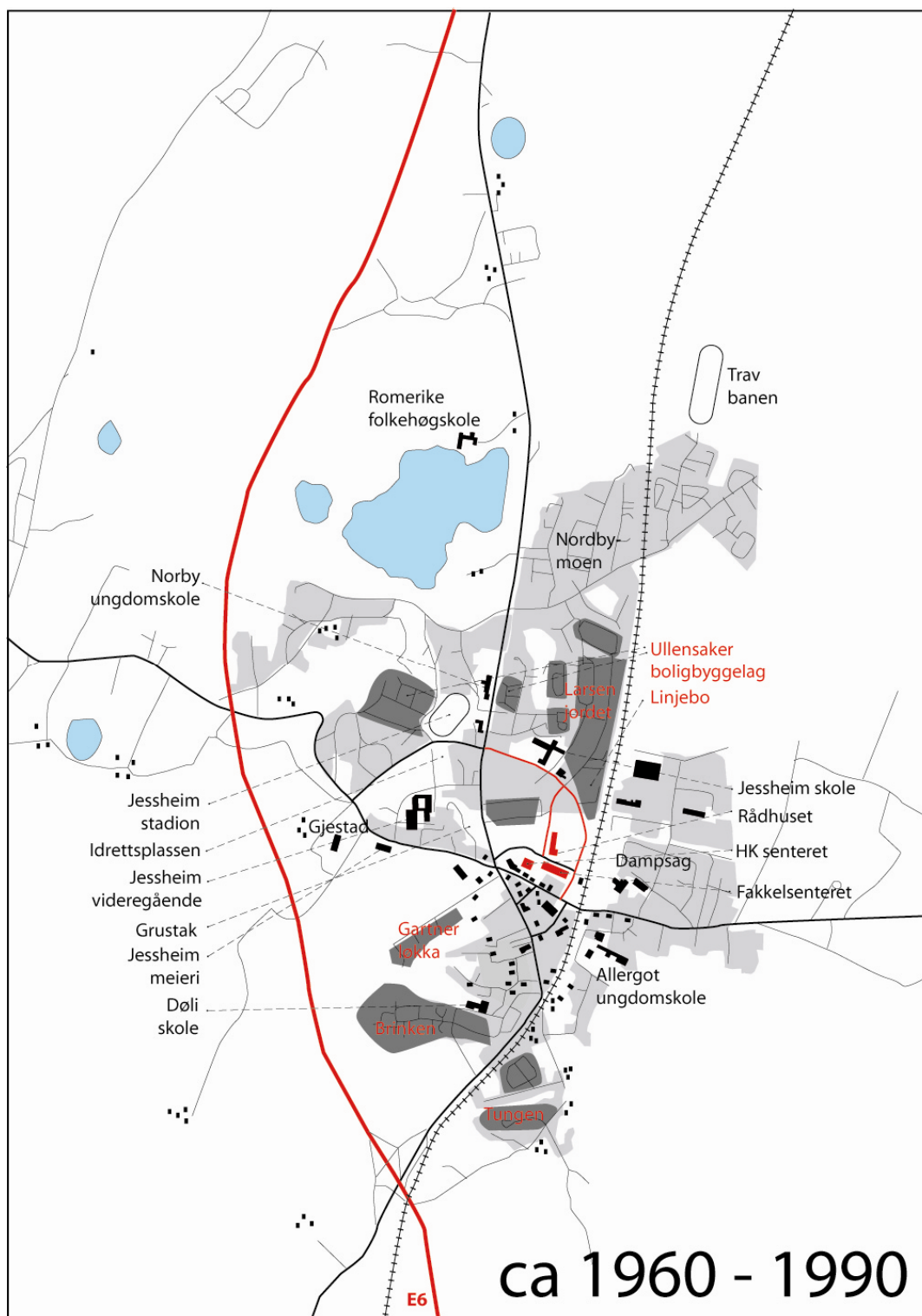
Hovedvegen mellom Viken og Nidaros gikk gjennom Ullensaker i området ved Hovin og Raknehaugen. Seint på 1600-tallet ble Trondhjemske Kongeveg anlagt lengre øst. I 1805 var området der Jessheim i dag ligger preget av gårdsbruk og mindre plasser. En del av plassene lå til hovedvegen, og livnærte seg delvis på håndverk, krohold og overnatting. Stedsnavnet Varpet, på krysset foran dagens Vegelgård, er det eldste vi kjenner som ikke er knyttet til et gårdsbruk. Kornmagasinet ble bygget i 1820, og framover mot 1850 ble det etablert flere mindre plasser langs Kongevegen.

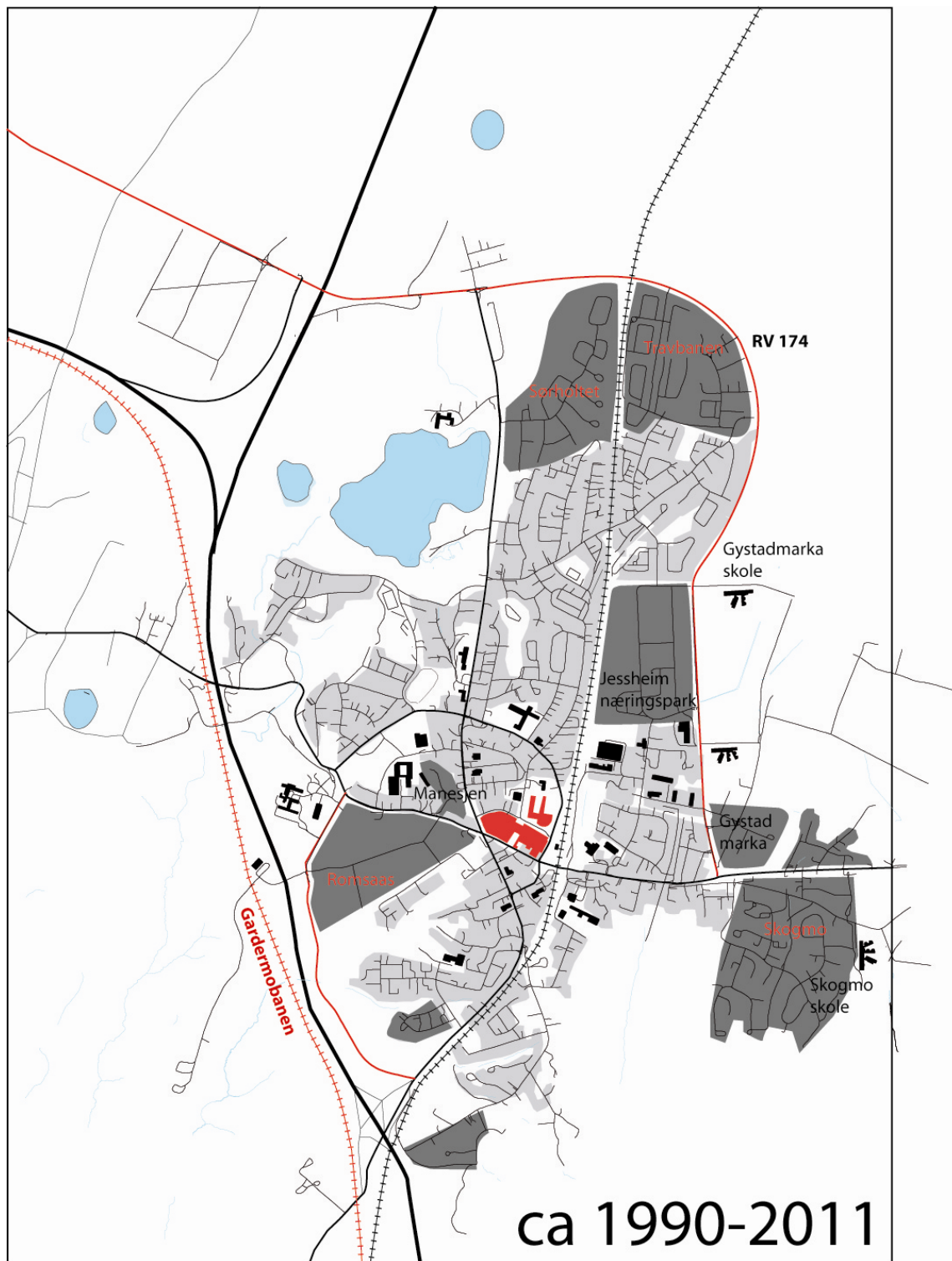
Hovedbanen nordover førte med seg endringer, og Trøgstad stasjon ble etablert. Antallet reisende som la vegen om tettstedet økte, og det ble etablert flere industriforetak og forretninger som baserte seg på at varene ble sendt med toget. Det vokste fram bebyggelse på begge sider av jernbanen, men fram mot 1900 begynte Storgata å ta form av et sentrum i tettstedet.

Etter 1900 begynte Jessheim å ta form som et sentrum for området. Herredshuset og den nye stasjonen markerte seg som store satsninger, og villabebyggelsen begynte å innta tettstedet. Laachebyen kom som det første "boligfeltet" ca 1920, og etter krigen kom den første rekkehusbebyggelsen. Kommunen ekspanderte med skoler og gamlehjem, og biltrafikken og servicevirksomhet knyttet til den begynte å prege Jessheim.

Utover på 1960-tallet ekspanderte Jessheim raskt, og endret igjen karakter. Boligbyggelagenes rekkehus satte preg på områder som tidligere var landbruksjord eller skog. Kjøpesenterene gjorde sitt inntog med byggingen av Fakkelsenteret i 1969, og samfunnsbyggingen fortsatte med bygging av skoler, idrettsanlegg og nytt rådhus. I 1979 åpnet nye E6 forbi Jessheim, og trafikken gikk igjen utenom. Tettstedet ble framover mot 1990 i stadig større grad dominert av handel- og service. Et eget nærings/industriområde vokste frem øst for sentrum, inntil jernbanen.

En ny stor endring inntraff for Jessheim i 1992, da vedtaket om å bygge hovedflyplass ble fattet. Tettstedet vokste i de to tiårene etter, med nye boligfelt og med mer bypregede områder med leilighetsbygg. Manesjen var tidligst av disse. I sentrum vokste handelen, storsenteret ble det dominerende. Rådhuset ble utvidet med kulturhus og flere nye kontorplasser. Utenfor sentrum fikk de nye boligområdene et noe annerledes preg enn de eldre, med høyere plassutnyttelse og mindre variert bebyggelse.

3.0 Beskrivelse av dagens Jessheim

3.1 Oppdeling av feltene

Oppdelingene av feltene er hovedsakelig bestemt av Trondheimsveien, Gardermovegen, rv 174 og jernbanen som skjærer gjennom tettstedet. Feltene er igjen underoppdelt i ensartede sammenhengende områder som har lignende funksjoner, bebyggelsestypologi og –struktur. Enkelte felter er trukket på tvers av jernbane og veg der struktur og funksjon er meget ensartede på begge sider veg og jernbanen.

A – SENTRUM

Jessheim kornmagasin, nå i Gardermoen kulturpark

Området utgjør kjernen i det gamle Jessheim, som vokste opp mellom vegkrysset ”Varpet” og jernbanestasjonen. Kun et fåtall bygninger er fra før 1880. Disse ligger i Veibergkvartalet, og er trolig gjenbrukt på stedet. Husene som ligger langs Storgata ble bygget i årene fram mot 1900

I det store perspektivet er det ikke så lenge siden Jessheim ble Jessheim. Det eldste punktet vi kan knytte noen form til sentrumsfunksjon i området er vegkrysset i enden av Storgata. Stedet ble kalt Varpet, som vi kan se av kartet fra 1818. Et varp var det samme som et kast – en kvisthaug i et vegkryss, hvor det betydde ulykke å ikke hive på en pinne på vegen forbi.

Hovedbanen, sør for stasjonen

Vegkrysset har i hvert fall eksistert siden Kongevegen til Trondheim ble lagt her, trolig tidlig på 1700-tallet. Før dette var det gårdstunene som lå spredt i landskapet – Døli (nå Sundby) nærmest krysset, med gårdene Gjestad og Trøgstad nærmest.

I 1812 gikk bøndene i bygda sammen om å opprette et kornmagasin. Dette skulle fungere som en slags bank, hvor bøndene kunne gjøre innskudd, uttak og lån av såkorn. Bygningen ble bygget av tømmer som bøndene stilte med. Mot slutten av 1840-årene begynte noen underlige menn å bevege seg i området ved magasinet. De var engelske jernbaneingeniører, og arbeidet med å planlegge Norges første jernbane. I 1852 fikk Ole Gotaas kongelig bevilling til å drive handel og gjestgiveri, dette ble liggende nord for magasinbygningen. Ikke langt unna ble Trøgstad stasjon anlagt, navnet etter gården Trøgstad. Banen åpnet med stor festivitas i 1854.

Mot slutten av 1800-tallet vokste tettstedet fram, drevet av trafikken til ekserserplassen på Gardermoen, bøndenes handel med Kristiania og varetransporten som den lokale industrien genererte.

Ullensaker herredshus fra 1901

Rundt 1900 ble det bygget mange nye forretningsgårder langs moreneryggen som Storgata ligger på. Jessheims signalbygninger kom også i denne perioden: Herredshuset i 1901 og den nye stasjonen i 1908, begge tegnet av ledende arkitekter. De to bygningene bærer historien om de nasjonale strømningene som rådet i landet, og om et tettsted på veg mot økt betydning og status. Meieriet og sirkustomta lå rett ved jernbanen, og landbruksutstillingene var viktige begivenheter.

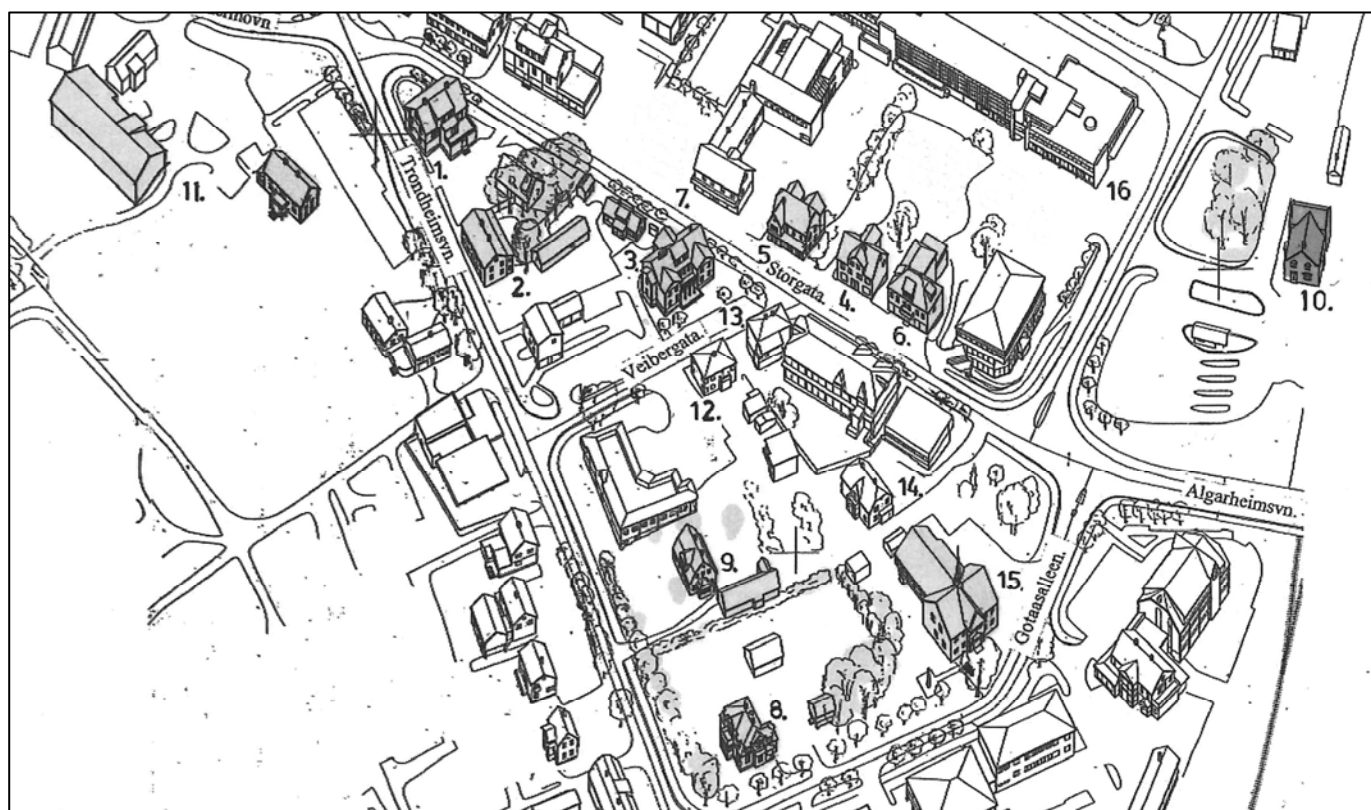
Storgata, trolig tatt før 1915.

Etter krigen var tettstedet blitt et handelssentrum, som hadde sitt omland: "Salgsmarkedet omfatter i første rekke Ullensaker, men med den gode bussforbindelse med Nannestad, Hurdal, Nes og Eidsvoll, omsettes også en god del varer til disse bygder." Villabebyggelsen bredte seg utover, og hovedvegen til Trondheim gikk rett forbi pumpene på bensinstasjonen på Sundby. Gjennomfartstrafikken fikk stadig større betydning, og vokste seg virkelig stor etter frigjøringen av bilsalget i 1960. Jessheim ble et naturlig stoppested på vegen, ikke minst på grunn av Stenbergkioskens pølser, som Bjørge Lillelien hevdet var Norges beste.

Jessheim sentrum, 1964

1960-tallet førte også med seg andre endringer og stor befolkningsvekst. Sentrum utvidet seg til nye områder med byggingen av rådhuset på flata mot Larsenjordet. Nyvinningen "kjøpesenter" inntok også Jessheim dette tiåret.. Fakkelsenteret ble det første skrittet vekk fra mønsteret som ble lagt med husene i Storgata. Med Fakkelsenteret kom også "Terrassen", en kombinert kafè og danserestaurant. Men i oktober 1979 åpnet den nye motorvegen vest for Jessheim, og gjennomfartstrafikken forsvant. 1980-tallet ble et tiår med endring. Asfalt, parkeringsplasser og nye forretningsbygg kom til..

Skisse som viser de fleste verneverdige bygningene innenfor sentrumsområdet på Jessheim. (basert på en eldre tegning, Storsenteret og Tærdgården er endret.)

Jessheim stasjon og jernbaneovergangen , før 1920

Jessheim stasjon, tatt ca 1920

Ullensaker rådhus, tatt ca 1990

Lokalhistoriske ankerfester

Stasjonsområdet

På Hovedbanen mellom Kristiania og Eidsvoll ble det anlagt et stoppested nordøst for gården Trøgstad, like bortenfor kornmagasinet. Det ble oppført en liten stasjonsbygning i tre, sammen med et godshus. I 1904 brant den stasjonen. Ny stasjonsbygning (F, 10) ble tegnet av arkitekt Henrik Bull, og innviet i 1908. Samtidig ble godshuset (BR) flyttet til andre siden av jernbanesporet. Stasjonen var i mange år hjertet i tettstedet, og er et signalbygg som viser jernbanens betydning for Jessheim.

Fra starten av har det vært tilknyttet park til stasjonen. Dette var et uttrykk for jernbanens betydning for tettstedene, og det ble lagt betydelig arbeid i anlegg og vedlikehold av disse parkene. Det første parkanlegget ved Jessheim stasjon (Trøgstad) ble anlagt i 1862. Etter oppføring av dagens stasjonsbygning ble det i 1910 anlagt en ny park. Størrelsen og utformingen av parken har variert, men deler av anlegget foran parken er det samme som i 1910. Det er et stort potensial for å utvikle den eksisterende parken vest for stasjonen, men også for å tilbakeføre området på sørsiden til park.

Rådhuset

Ullensaker rådhus (B2) ble åpnet i 1967, tegnet av de tre arkitektene Nilsson, Platou og Solemslie. Det ble bygget i en periode hvor den kommunale forvaltningen var i stor vekst, og hvor Ullensakers befolkning økte stort i antall. I 1967 telte kommuneadministrasjonen 45 ansatte. Etter flyplassvedtaket i 1992 ble huset bygget på med kulturhus, med kino, bibliotek og flere kontorer. Bygget som det står i dag representerer to viktige epoker i Ullensaker kommunes historie, nemlig ekspansjonen på 1960-tallet og den tilsvarende veksten som startet ved flyplassvedtaket.

Veiberg

Villa Utsikten. Herredshuset til høyre

Heimen og Lysheim

Bevaringstriangelet (Avgrenset av Gotaasalèen, Storgata og Trondheimsvegen)

Området domineres av **Herredshuset** (15, BR), kommunelokalet fra 1901. Det er oppført i nasjonalromantisk stil, tegnet av arkitekt Holger Sinding-Larsen. Han sto også for tegningene da huset ble bygget om i 1922. Herredshuset er Jessheims tydeligste signalbygg, og er regulert til bevaring. Nært inntil i vest ligger **Villa Utsikten** (14, B1), bygd i 1922, har bl.a vært brukt som salmakerverksted og kafè. På tross av en del endringer er den godt bevart, og den har en meget sentral beliggenhet i bevaringstriangelet inntil Herredshuset.

Doktorgården (8, BR) ligger ut mot krysset mellom Gotaasaleen og Trondheimsvegen, markant plassert. Bolighuset er fra 1922, mens stabburet er noe eldre. Området har blitt fortettet med leiligheter der gårdsplassen og hagen lå. Husets opprinnelige preg er bevart, sammen med en del bygningsdetaljer. Forfatteren Anne-Cath Vestly bodde her i barndomsårene. Naboene i vest er **Villa Sole** (9, BR), tegnet av arkitekt Biong fra Kløfta som var en av de mest populære arkitektene i landet. Bygningene sto ferdig i 1912, og her er både våningshus, uthus og hage intakt. Anlegget er vurdert til å være av nasjonal verdi av Akershus fylkeskommune

Ut mot Veiberggata ligger de to funksigårdene **Heimen** (13, B1) og **Lysheim** (12, B1), bygget i 1932 og -36. Begge er gode representanter for sin epoke, og utgjør sammen med de eldre forretningsgårdene en lærebok i utviklingen av den lokale byggeskikken i Ullensaker.

Nord for Veiberggata dominerer **Veiberggården** (3, BR). Eiendommen har tre bygninger med forskjellig karakter, som likevel utgjør en helhet. Den største bygningen var opprinnelig et hjulmakerverksted, men ble bygget om en gang før 1915. Den huset lenge en kafe, og ett av to Vinmonopolutsalg på Øvre Romerike. Bygningens preg er godt ivaretatt, og den er et viktig element i Storgata. På nordsiden ligger en eldre bygning som har vært brukt til boligformål, i en periode for arbeidere på hjulmakerverkstedet. Den går for å være Jessheims eldste bygning. Den siste og minste bygningen på eiendommen er et stabbur i en etasje, av rettvegget Romerikstype og trolig fra 1800-tallet. Alle de tre bygningene er regulert til bevaring. Vest for Veiberggården ligger **Kingsgården** (2, BR). Eiendommen har bolighus, uthus og en stor hage. Den er godt bevart, og et svært viktig miljøelement i Jessheim sentrum. Den engelske jernbaneingeniøren Charles King var med på å bygge hovedbanen, og bosatte seg her etterpå. Han drev bakeri og kolonial i huset, i tillegg til å bo der. Anlegget er regulert til bevaring.

Kingsgården

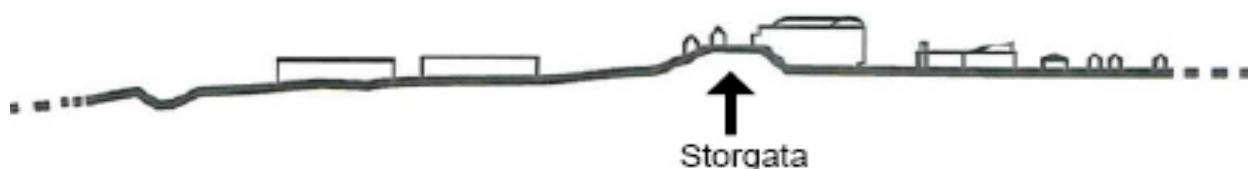
Storgata, nr 18 "Furulund" i front

Lengst nord i bevaringstriangelet ligger **Vegelgården** (1, BR), med uthus og hovedbygning. Uthuset er kraftig om- og påbygd, og brukes i dag som serveringssted. Forretningsgården ligger markant ut mot Jessheims gamle hovedkryss. Den er bygget om flere ganger, men har beholdt det eldre preget.

Storgatas nordside

Husrekken langs Storgata er et tydelig særmerke på Jessheim. De fleste ble bygget som en følge av veksten rundt 1900, og huset forretninger i første og boliger i andre etasje. Flere av bygningene er byttet ut, og lengst i vest er preget endret ganske mye i forhold til opprinnelig. Kun Storgata 6, **Kværnergården**, har beholdt den eldre fasaden. Den er ikke opprinnelig, men har hovedtrekkene fra en ombygging hvor vindusåpningene i forretningsgården ble større. Mot øst har Storgata 12, **Furusetgården** (7, B1) i de seinere åra fått tilbake noe av det eldre preget. Storgata 14, **Apotekergården** (5, BR) er opprinnelig bygget i jugendstil, med asymmetrisk fasade. Bygningen har i dag trekk fra flere stilperioder, med frontens karnappvinduer fra 1980-tallet som det foreløpig nyeste. Bygningens grunntrekk er fortsatt tilstede, og det er bevart mye enkelt detaljer. Storgata 16, **Frukten** (4, BR) er når dette skrives demontert, men skal bygges opp igjen med tilsvarende utseende som den hadde fra 1890-tallet og fram til 1922. Nederst i rekka finner vi **Brattfossgården**, (6, BR) Storgata 18. Også denne bygningen var opprinnelig et sveitserstilhus, men den ble bygget om til dagens nyklassisistiske en gang før 1922.

Storgata ligger langs toppen av et høydedrag i landskapet. Bygningsmiljøet er både gjennom sin plassering, sin utforming og sine kulturhistoriske verdier et særmerke for Jessheim. Det vil være av stor betydning for utviklingen av Jessheim som by at bygningsmiljøene i tilknytning til Storgata bevares. Byen er i vekst utover, og det særpregete og identitetsbærende miljøet i sentrum vil bli stadig viktigere etter hvert som Jessheim utvikler seg..

Veiberggården.

Jessheim stasjon

Ullensaker rådhus og kulturhus

Anbefalinger

Storgata og bevaringstriangelet

Bevaringstriangelet og husrekken på Storgatas nordside (nr 6, og 10-18) gis en hensynssone etter §11-8c. Denne må gis retningslinjer som speiler følgende hensyn:

- Bevaringsreguleringer og bestemmelser der dette er vedtatt tidligere.
- Uttrykket på Storgt 6 bør ikke endres.
- De to funkishusene i Veiberggata settes av til bevaring, og bør gis bevaringsbestemmelser ved regulering.
- Villa Utsikten settes av til bevaring, og bør gis bevaringsbestemmelser ved regulering.
- Rundt Villa Sole bør det ikke bygges på en slik måte at høyde, volum eller utforming virker forstyrrende inn på anlegget.
- Grøntkvalitetene i Veibergkvartalet må sikres.

Stasjonsområdet

Stasjonsbygningen må gis en hensynssone etter §11-8d, som speiler at den er fredet etter kulturminneloven. Området rundt, innbefattende parken og plassen ned til Algarheimsvegen omfattes av en hensynssone som sikrer at det ikke foretas bygging som virker skjemmende på den fredete bygningen, og som sikrer siktlinjen til Herredshuset. Det bør vurderes om stasjonsparken i hele dens utstrekning bør reetableres som park, men med et moderne uttrykk. Hensynssonen bør ses i sammenheng med miljøet på østsiden av jernbanen, med pakkhuset og administrasjonsbygningen fra dampsga.

Rådhuset og Fakkelsenteret

Byggene på begge sider av Rådhusplassen er avgjørende elementer i en av Jessheims viktigste byrom. For rådhuset bør det sikres et utvikling hvor det arkitektoniske uttrykket i frontene ut mot rådhusplassen tas vare på. For Fakkelsenteret bør det sikres at sentrale deler av fasadeuttrykket bevares når bygget utvikles videre, enten som fasadeelementer eller som synlige elementer inne dersom en ny fasade bygges lengre ut. Begge hensyn bør sikres med en hensynssone med retningslinjer som klart viser hensikt og mål

Bakken

OMRÅDE B - Rådhusvegen, Trondheimsvegen, Ringvegen og Kjell Stubbsveg

Langs Trondheimsvegen har det vært forskjellige virksomheter orientert mot vegen. På midten av 1950-tallet var Jessheim Auto et av Norges mest moderne bilverksteder, og i 1961 ble Auto Snack bar åpnet i lokalene. I dag er det kun bensinstasjonen mot lyskrysset som har preg av vegrettet virksomhet. Resten er boligområde utbygget på 1960- og 70-tallet.

Terrenget i sørvest utgjør en del av samme morenerygg som Storgata ligger på, og det er en gradvis utflatning ned mot Ringvegen i nord. Deler av området er preget av forholdsvis mye trær og vegetasjon, noe som gir boligområdene et litt mørkt preg. Bebyggelsen orienterer seg mot vegene, de fleste har store hager. Butikkene mot vest har store åpne parkeringsarealer i front.

Lokalhistoriske ankerfester

Eiendommene "Bekken" og "Lunde" er registrert i kulturminneplanen. Lunde (B3) er en eldre villa, trolig basert på en eldre bygningskropp.

Bekken (B2) er en boligeiendom utskilt i 1875, som bolig for en hjulmaker som arbeidet på Veiberg. Både bolighuset og uthuset er rimelig intakte.

Anbefalinger

Eiendommen Bekken søkes bevart i grunntrekk og volum, gjennom at det etableres en hensynssone etter PBL §11-8.

Lunde

OMRÅDE C - Dampsaga

Området ble solgt av kjøpmann O Gotaas til et interessefellesskap i 1891. Dette ble starten på "Ullensaker dampsag og høvleri", som i drøyt 110 år drev sin virksomhet i dette området. Området er tilnærmet flatt, og ligger mellom Algarheimsvegen, jernbanen, Jessheim næringspark og Jakobsgata. Den tidligere sagbrukstomta skal transformeres til bolig og forretning. Inntil denne ligger en større bygning med forretning i første etasje og leiligheter over. Biltrafikken til det vestre området har adkomst fra Algarheimsvegen, men det planlegges også adkomst fra den nye tverrvegen i områdets nordre del. I tillegg er det planlagt en park og undergang under jernbanen, rett nord for pakkhuset ovenfor stasjonen.

Lokalhistoriske ankerfester

Pakkhuset til Jessheim stasjon er trolig bygget rett før 1854, som en del av den første stasjonsbebyggelsen. Området ble ombygget etter at den gamle stasjonen brant i 1904. Pakkhuset

Pakkhuset på Jessheim stasjon

Administrasjonsbygningen fra Ullensaker dampsg og høvleri

ble da flyttet til andre siden av sporet, til dagens posisjon. Regulert til bevaring i 2007.

Administrasjonsbygningen til Ullensaker dampsg og høvleri er bygget i 1891, samme året som bedriften ble etablert. Det er seinere påbygget noe, men har mye opprinnelige preg og detaljer i behold. Tømmerkjernen er trolig gjenbrukt fra et eldre hus. Huset har rommet kontorer, overnattingsrom og bolig. Når utbyggingen av området starter vil administrasjonsbygningen være den eneste gjenværende delen av denne industrivirksomheten på Jessheim. I forbindelse med reguleringsendringer i 2010 er det gitt tillatelse til at bygningen kan flyttes bort til pakkhuset ved jernbanen. Bevaring av bygget er sikret gjennom en privatrettslig avtale mellom Jessheim Byutvikling og Ullensaker kommune.

Anbefalinger

Pakkhuset og den nye tomten for administrasjonsbygningen bør omfattes av en hensynssone som sikrer bevaring av bygningene i volum og detalj.

Villa i Gardermovegen

OMRÅDE D - Ringvegen, Trondheimsvegen, Gardermovegen

En del av bebyggelsen langs Gardermovegen er fra tidlig 1900-tallet, mens den øvrige villabebyggelsen er fra etter krigen. Under krigen hadde tyske soldater forlegning der hvor skolen i dag ligger, som gikk under navnet Jessheimleiren. Ullensaker sanitetsforeningen åpnet sitt nye fødehjem "Lykkebo" i 1955. Den videregående skolen sto ferdig i 1973, etter en lang prosess for å få samlet de videregående tilbudene i bygda under ett tak. Områdets foreløpig siste utviklingstrinn er Manesjen. Utbyggingen her startet i 1997, og rommer i dag i overkant av 300 boenheter. Innenfor området er det store høydeforskjeller: bebyggelsen inn mot Trondheimsvegen ligger på grusryggen som går igjennom Jessheim.

Området ved skolen og Jessheimhallen, samt i Manesjen, domineres av store bygningsvolumer: Skolen, hallen og forsamlingslokalet Lykkebo utgjør viktige møteplasser både på dagtid og kveldstid. Deler av området oppleves som en skjermet, grønn, luftig oase med en meget sentral beliggenhet.

Villa i Gardermovegen

Lykkebo

Lokalhistoriske ankerfester

Eneboliger i Gardermovegen

Bygningsmiljøet langs Gardermovegen viser den varierende boligbyggeskikken de siste 100 årene. Flere av husene er svært gode eksempler for sin tid, og til sammen utgjør de et lite miljø som utgjør en historiebok over byggeskikken i Ullensaker fra 1900. Flere av eiendommene har beholdt tidstypiske uthus, og fire av eiendommene er oppført i kommunens kulturmineplan med kategorien B2.

Lykkebo

Ullensaker sanitetsforening fikk bygget huset i 1955, og brukte det som fødestue til inn på 1970-tallet. Brukes som forsamlingslokale. Lykkebo er ikke oppført i kommunens kulturminneplan.

Anbefalinger

Villaene langs Gardermovegen gis en hensynssone som sikrer bevaring av helhet og inntrykk.

Romsaas

OMRÅDE E – Romsaas

Det meste av det som i dag utgjør Romsaas har vært dyrket mark til gården Sundby. Denne het fra gammelt av Døli, som vi ser av de gamle kartene. Utviklingen av jordene til boligområder startet opp etter flyplassåpningen i 1998. Eiendommen "Solstua" ble bygget på en høyde inntil Gardermovegen på 1920-tallet, og Ullensaker meieri ble bygget rett nedenfor i 1959. Terrenget ellers skråner svakt sørover mot motorvegen. Tunet på Sundby er utviklet til næring og handel.

Lokalhistoriske ankerfester

Sundbytunet

Tunet til Døli gård er det gårdstunet som ligger nærmest Jessheim sentrum, og er en av få bygningsstrukturer fra tiden før tettstedets framvekst. De fleste bygningene er nylig helt eller delvis ombygget, men tunet er viktig som lokalhistorisk og kulturminne gjennom sin struktur og plassering. Deler av tunet er regulert til spesialområde bevaring.

Hovedbygningen på Døli gård, nå Sundby

Furusethvillaen

Huset er oppført i 1947 for "Slaktermester Furuseth". Slakteriet lå da i Jessheim sentrum. I dag er det Norges største privateide slakteri, med sin virksomhet på Dal. Villaen ble bygget i funksjonalistisk stil av byggmester Josef Olsrud, som b.la tidligere hadde deltatt i byggingen av Folkehøgskolen og Sparebanken. Huset er en del om- og påbygget, men har beholdt mye av det opprinnelige preget. Villaen er ikke oppført i kommunens kulturminneplan.

Solstua

Solstua

Eiendommen ble fradelte i 1922, tunet er trolig bygget opp rundt dette året. Det består av tre bygninger, og er bygget opp i nyklassisistisk stil. Tunet og bygningene er svært intakt, og regulert til spesialområde bevaring.

Anbefalinger

Sundbytunet gis en hensynssone som sikrer tunet og bygningenes volum, samt våningshusets eksteriør. Solstua gis en hensynssone som bidrar til bevaring av tunet og bygningene i helhet og detalj.

OMRÅDE F - Døli/Flata

Historisk har området ellers vært preget av jordbruksdrift. Fra 1863 til 1916 var Døli teglverk i drift, og det har blant annet vært hønseri, gartneri og verksted i området. Jessheims første boligfelt, Laachebyen, utbygget fra 1919 og utover på 1920-tallet. Terrenget heller svakt ned mot E6, avbrutt imellom av de bratte og dype ravinedalene.

Laachebyen utgjør den eldste bebyggelsen i området. Ellers er det flere større feltutbygginger fra ca 1960 og framover. Innerst på Brinken er det bebygget med atriumshus, tilsvarende de vi finner på Kløfta. Landbrukslandskapet som ligger mellom ravinen og E6 skaper nærhet til kulturlandskapet og utsyn mot Romeriksåsen for de boligene som ligger mot ravinedalen.

Lokalhistoriske ankerfester

Nord for Trondheimsvegen

De tre eiendommene nord for Trondheimsvegen utgjør til sammen et helhetlig miljø av stor verdi. Sveitserhuset på Teisengården lengst i sør er tidligere istandsatt med stor respekt for husets særpreg, og med bistand fra Akershus fylkeskommune og råd fra Riksantikvaren. Gården har intakte uthus med lager og dyrerom. De er i behov for istandsetting, men kan istandsettes uten store ressurser. Hagen har mye av sin originale organisering bevart, og har mange gamle hageplanter. Den er oppført i Fortidsminneforeningens hageregistrering, og er den eneste av de gamle hagene i sentrum som er bevart i sin helhet. Ullensakers magasinbygning, som bidro til at stasjonen ble kalt «Stasjonen ved magasinet», sto i bakhagen på denne eiendommen. Hageanlegget og husene på Teisengården har stor verdi som enkeltelementer og som hoveddelen av miljøet langs Trondheimsvegen.

Ved Døli skole

Teisengården

Fredheim

Bolighuset på Fredheim har de siste årene blitt meget fint istandsatt, og utgjør med sin hage et viktig element i dette miljøet ved innkjøringen til Jessheim.

På eiendommen Bjørk er bolighuset en del endret, men uthuset er bevart som opprinnelig.

Laachebyen

Husene fra Laachebyen viser den første organiserte utbyggingen på Jessheim – kanskje det første egentlige boligfeltet i Akershus. Husene viser mellomkrigstidens byggeskikk på en fin måte, samtidig som de forskjellige endringene forteller om vekslende tider i årene fram til i dag.

Området er oppført i kommunens kulturminneplan med kategorien B1.

Årnes gartneri

Gartnerianlegget har flere interessante driftsbygninger, sammen med en villa fra ca 1950, tegnet av en lokal arkitekt. Området er oppført i kommunens kulturminneplan med kategorien B3.

Fra Laachebyen

Rognly

Småbruket ble skilt ut i 1920, og har våningshus og stabbur fra denne perioden. Området er oppført i kommunens kulturminneplan med kategorien B3.

Atriumshus Brinken

Miljøet med de særegne atriumshusene bygget på slutten av 1960-tallet representerer en type bolig- og utbyggingsideal som var typisk for denne perioden.

Anbefalinger

Et utvalgt område i Laachebyen gis en hensynssone som sikrer bevaring av bygningenes volum og preg. Et område i nord gis begrensninger i byggehøyder tilsvarende to etasjer med saltak, slik at utsynet mot kulturlandskapet og Romeriksåsen sikres.

De tre eiendommene «Teisengården», «Fredheim» og «Bjørk» gis en hensynssone som sikrer bevaring av områdets særpreg og kvaliteter, herunder hovedbygningene, uthusene og hagene. Ved en regulering gis det bestemmelser som sikrer tilsvarende, og de eldre husenes detaljer.

Rognly

Atriumshusene på Brinken

Leilighetskompleks på Gystadmarka

Jessheim næringspark

OMRÅDE G – Gystadmarka

Opprinnelig et myrlendt og skogsbekledd område, brukt av gårdene sør for Jessheim til beitemark. På 1920- og 30-tallet ble deler av området grøftet, bl.a. som en del av nødsarbeidet. Øst i området ble det dyrket opp jord til gårdsbruk, og det ble etablert et anlegg for pelsdyroppdrett i området.

Boligtypologi og funksjoner

Sør i området finnes det i dag plasskrevende varehandel som møbel- og bilforretninger med tilhørende bakkeparkering. Servicefunksjoner som Akershus universitetssykehus og Gystadmyra bo – og behandlingssenter er etablert på området. Videre er det fullført et boligkompleks, og ny idrettspark for Jessheim er under oppføring.

Lokalhistoriske ankerfester

Ingen spesielle

Anbefalinger

Ingen spesielle

OMRÅDE H - Jessheim næringspark

Jessheim næringspark vokste fram utover mot slutten av 1970-tallet, og er fremdeles i vekst nordover. Bilhandelen er sterkt representert i området, sammen med en del plasskrevende butikker og andre bedrifter. Den sørlige delen av området er i byplan Jessheim 2006 avsatt til transformasjonsområde med kombinert formål.

Lokalhistoriske ankerfester

Ingen spesielle

Anbefalinger

Ingen spesielle

Allergot ungdomsskole

OMRÅDE I - Allergot

Før brua over jernbanen ble bygget gikk hovedvegen fra øst gjennom dette området, bl.a i deler av det som i dag er M.Jul Halvorsens veg. I området lengst i vest, inntil jernbanen, lå flere av Jessheims mest sentrale bygninger, som hotell, herredshus og kafè. Lengre ut lå en doktorbolig med sykestue, og det var et populært område å bosette seg i rundt 1900. I den vestre delen ligger Allergot ungdomsskole, som startet opp som kombinert framhaldsskole og realskole i 1959. Flere av husene i dette området er gamle, men om- og påbygget gjennom mange år.

Lokalhistoriske ankerfester

Skogveien 1

Huset er bygget en gang mot slutten av 1800-tallet. Det lå sentralt til rett ved jernbanekryssingen sør for stasjonen, og var i bruk som pensjonat og kafè. Huset er litt endret i detaljer, og er det eneste gjenstående elementet fra denne tidligere sentrale delen av gamle Jessheim. Den lille kiosken ved siden av stammer trolig fra 1950-tallet. Den er svært intakt, og forteller om en annen handelskultur enn dagens.

Nygård

Myrvang/M.Jul Halvorsensv 4

En mindre sveitsertilsbygning i en etasje, som har beholdt mye opprinnelig karakter og detaljer. Oppgitt til å være skilt ut i 1906, men tomte var bebygd lenge før det, og huset har en eldre kjerne. Hovedvegen inn til Jessheim østfra gikk rett forbi huset, og det skal i en periode ha blitt brukt som sykestue. Huset er under istandsetting, med økonomisk støtte fra Kulturminnefondet og Fylkeskommunen.

Myrvang

Nygård (135/5)

Eiendom med et større bolighus noe trukket tilbake fra vegen. Det skal være bygget i 1918, og har mye bevart sveitserdekor b.la rundt inngangspartiet. Eiendommen har flere eldre uthus, og utgjør et lite miljø inntil den gamle innfartsvegen.

Stenvåg (135/625)

Mindre stuebygning i sveitserstil i en etasje. Huset skal ha blitt bygget av Ola Gotaas ca 1900 for utleie, eiendommen ble utskilt i 1903. Huset er siden det påbygget og ble for en del år siden istandsatt, men det originale preget er godt ivaretatt.

Stenvåg

Allergot ungdomsskole

Opprinnelig kombinert realskole og framhaldsskole, med eldste delen fra 1959. Skolen er bygget på i flere omganger, seinest i forbindelse med en større istandsetting etter år 2000. Uttrykket i den opprinnelige arkitekturen er ivaretatt, og tilføyelsene gjort slik at arkitekturen fremstår som interessant og aktuell, men

Jessheim skole, tatt 1962

fortsatt lesbar. På tomta ligger også den mindre Jessheim gymnas.

Anbefalinger

Eiendommene Skogveien 1, Myrvang, Nygård og Stenvåg gis hensynssoner som bidrar til bevaring av bygningene i volum og detaljer.

Område J - Haugan/Jessheim skole og ressurscenter

Området ligger nord for Ringvegen og selve sentrum. Det ligger noe eldre bebyggelse langs Trondheimsvegen, det lille bruket Nordby er det mest markante. Framveksten av boliger ellers startet med utbyggingen av Linjebo i 1962, på det daværende "Larsenjordet". Skolen sto ferdig i 1963, men har seinere blitt utvidet. Villaene er for det meste bygget fra starten av 1960-tallet og utover, og tomtene er i liten grad fortettet. Området har etter dagens målestokk ganske glissen bebyggelse, med store hager og mye grønt mellom husene.

Lokalhistoriske ankerfester

Nordby

Gårdstunet Nordby, som ligger inntil Trondheimsvegen i vest, har en helt inntakt gårdsbebyggelse fra ca 1900. Både hovedbygningen og uthusene er godt ivaretatt, og godt bevart i helhet og detaljer. Eiendommen er et svært viktig element langs veien, og med nærhet til Nordby ungdomskole.

Linjebo borettslag.

De 16 firemannsboligene sto ferdige i 1962, komplett med garasjeanlegg og store grønne fellesområder. Det er gjort enkelte endringer på husene, men borettslaget fremstår likevel som den beste representanten for denne typen boligbygging i kommunen. Det utgjør også et godt og unikt bomiljø nær sentrum.

Anbefalinger

Gårdstunet på Nordby gis en hensynssone som bidrar til bevaring av bygningene i helhet og detaljer. Linjebo borettslag gis en hensynssone som bidrar til bevaring av bygningenes volum og særpreg, og av borettslagets ute- og fellesområder.

Det bør vurderes om det er hensiktsmessig å gi bestemmelser til området som sikrer at strukturen med store hager beholdes.

Nordby

Linjebo

Krusestua

OMRÅDE K – Nordbytjernet

Langs Trondheimsvegen forbi Nordbytjernet lå det tidligere mange arbeider/husmannsplasser, og nede ved tjernet lå plassen Tjernstua. I dag er Krusestua den eneste med eldre bebyggelse, men fra perioden etter at plassen ble eget bruk. Ned mot tjernet på nordsiden ligger Romerike folkehøgskole, som sto ferdig i 1939. Anlegget ble under krigen brukt som Hirdskole av tyskerne. Gårdsbruket Grønnbekk ligger inntil Trondheimsvegen helt i sør, med eldre bolighus og stabbur. Grønnbekkgutua er en del av et eldre vegnett i området rundt tjernet.

Området er lett kupert, med grytehullsjøen Nordbytjernet i midten. Nordbytjernet er et av de viktigste rekreasjonsområdene ved Jessheim og er en viktig møteplass.

Lokalhistoriske ankerfester

Krusestua

Opprinnelig var dette lille bruket en husmannsplass, men det fikk rundt 1900 mer preg av et småbruk. Dette er den siste gjenværende av disse plassene langs Trondheimsvegen. Bygningene har gode historiske kvaliteter, og er svært synlige både fra Nordbytjernet, fra folkehøgskolen og fra vegen.

Grønnbekk

Tunet på Grønnbekk gård har fått en ny låvebygning, men sammen med det eldre bolighuset og et stabbur danner det et fint miljø i overgangen mot friområdet mot Nordbytjernet.

Grønnbekkgutua

Det gamle hulvegfaret trolig en del av et større vegnett i området. Hulvegen er fredet etter kulturminneloven.

Anbefalinger.

Hulvegen gis hensynssone etter § 11-8d

Krusestua og Grønnbekk gis hensynssoner som sikrer bygninger og tun i helhet og detalj. For Krusestua kan det være aktuelt med tilbakeføring av hovedhuset.

Grønnbekkgutua

Gropavegen

OMRÅDE L - Gjestad bo- og behandlingssenter / Gjestadgropa

Gården Gjestad er et av de brukene som lå her før etableringen av stasjonen, og er kjent i skriftlige kilder fra middelalderen. Hulvegfareten som i dag danner deler av Gropavegen er fra førreformatorisk tid, og er del av en av veg som går opp til Haug og rett forbi Raknehaugen. Gjestad var en av flere gårder som ble tatt i bruk som gamlehjem, og har gjennom tiden utviklet seg fra gårdsbruk til institusjon. Ullvarefabrikken ble først etablert nede ved Gropa, før den ble flyttet over til flaten ved Kverndalen. Jessheims eldste skolebygning ligger langs Gropavegen, Gjestad skole fra 1863.

Gropavegen utgjør en viktig gang- og sykkelforbindelse over til områdene ved Hovin og Sand, og til Raknehaugen og Ljøgodttjernet.

Lokalhistoriske ankerfester

Gropavegen

Hulvegen er fredet, og den er et av de eldste vegfarene på Romerike. Den har betydelig potensiale for formidling, og er et godt utgangspunkt for en kulturhistorisk rute til området ved Raknehaugen.

Gjestadskolen

Gjestadskolen

Bygget fra 1863 er Jessheims eldste skolebygg. Den er påbygget på en skånsom måte, og regulert til bevaring i 1995.

Hvitbygget på Gjestad

Ullensaker kommune kjøpte Gjestad gård i 1888, for å bruke den til fattiggård. Hvitbygget skal ha blitt reist dette året, som et eget institusjonsbygg. Det er Ullensakers eldste institusjonsbygg, og et dokument over den lokale helse- og institusjonshistorien. Bygget er også det eneste av de gamle gårdspleiehjemmene i bygda som fortsatt er i bruk. Oppført i kommunens kulturminneplan med kategorien B2.

Pleiehjemmet.

Det nye pleiehjemmet sto ferdig til bruk i 1978, i en periode med stor ekspansjon for kommunen. Oppført i kommunens kulturminneplan med kategorien B2.

Anbefalinger.

Hulvegen i Gjestadgropa gis en hensynssone etter § 11-8d.

Gjestadskolen gis en hensynssone som ivaretar reguleringen til spesialområde bevaring.

"Hvitbygget" på Gjestad

Bedehuset Elim

OMRÅDE M – Skogmo og Bråtevegen

Området har tradisjonelt vært skogsareal, med unntak av enkelte boliger langs Gamle Algarheimsvegen. Hovedvegen inn til Jessheim fra denne kanten gikk tidligere noe lengre sør, over tunet på gården Gystad. Skogmofeltet er utbygd etter Gardermovedtaket, som et større sammenhengende boligområde med eneboliger, rekkehus, skole og barnehager. Bebyggelsen består hovedsakelig av eneboliger, rekkehus og leilighetsbygg på opp til 3 etasjer. Byggefeltet er nytt og det meste er fra mellom 1990 og 2010. I dag ligger det 2 barnehager i området. Skogmo skole ligger lengst øst, noe trukket tilbake fra Algarheimsvegen. På tilsvarende avstand fra Algarheimsvegen ligger tunet til bruket Skogheim, og nord for dette, mot Algarheimsvegen, ligger bedehuset "Elim".

Lokalhistoriske ankerfester

Skogheim. Låven i tunet på Skogheim gikk tapt i brann sommeren 2011. Tunet danner likevel en kontrast til feltbebyggelsen rundt, og bærer vitnesbyrd om en annen bruk av området.

Skogheim

Bedehuset Elim.

Elim er Pinsemenighetens bedehus. Huset sto ferdig i 1951, etter stor dugnadsinnsats og frivillige pengegaver. Driften finansieres fortsatt gjennom frivillige gaver, og Elim huser en vaktmesterleilighet i tillegg til bedehus.

Gamle Algarheimsveg

Den gamle hovedvegen østfra mot Jessheim er bevart, og brukes i dag som gang- og sykkelveg.

Anbefalinger

Skogheim bør gis en hensynssone med retningslinjer som fremmer bevaring av tunets særtrekk.

Nye hus ved Gamle Algarheimsveg

Rekkehus ved Myrtangen

OMRÅDE N – øst for dampsga

Rundt forrige århundreskifte ble det bygget noen mindre boliger øst for Ullensaker dampsga og høvleri, for folk som jobbet på saga. Fra omkring 1960 har området blitt utviklet til et boligfelt, men med romslige tomter og variert bebyggelse. Området er flatt med en del større eldre furutrær som bryter opp det flate landskapet.

Lokalhistoriske ankerfester

Bolighus i Jacobsgate.

I Jacobsgate ligger et mindre bolighus i sveitserstil, som er en del av bebyggelsen fra tidlig 1900-tallet.

Anbefalinger

Ingen spesielle.

OMRÅDE O – Nordbymoen

På Nordbymoen lå tidligere en rekke småbruk, som etter hvert ble fortettet med villaer og seinere utbygging med mer preg av boligfelt. Det har vært noe næringsetablering ved Trondheimsvegen, som kolonialhandel, dyrebutikk og brusfabrikk. Området er flatt, og jernbanen som går nord/sør deler området i to. Nordbyvegen går diagonalt gjennom området, fra sørvest mot nordøst. Nordby stoppested, ligger sentralt i området

Fra Nordbymoen

Lokalhistoriske ankerfester

Villaen Østafor ble bygget som bolighus av den danske snekkeren Peter Kristian Jørgensen på starten av 1900-tallet. Han skal ha bygget mange hus i dette området og ellers i bygda. Flere av hans bygninger merker seg ved en stil som kan kalles en kombinasjon av sveitserstil og jugendpreget klassisisme. Villaen ble tidlig tatt i bruk som blindenheim, og har siden vært institusjon. Hovedhuset og to bygninger ble regulert til bevaring i 2003.

Anbefalinger

Østafor bør omfattes av en hensynssone som ivaretar reguleringen til spesialområde bevaring.

Østafor

Fra Jessheim stadion

OMRÅDE P – Kverndalen

Nordbytjernets utløp går via Gjestadbekken, som renner igjennom Kverndalen. Området har lenge hatt bosetting, på høyden sørvest i området er det avdekket tufter etter flere langhus fra før vikingtiden. Gården Kverndalen er kjent siden 1600-tallet, mens gårdsbruket Holen ble fraskilt Haug i 1902. På slutten av 1800-tallet vokste det fram en omfattende tekstilindustri på elveflaten, og flere eldre boliger fra denne perioden står fortsatt.

I 1933 åpnet Idrettens hus. Det opprinnelige soldathjemmet fra Aur leir ble flyttet til Jessheim og ombygget, bl.a med donasjon fra Karl Norbeck. Dette markerte starten på idrettsetableringen i området, og det kom senere til både friidrettsbane, fotballbaner, tennisbaner og anlegg for skihopp. Boligområdet Gjestadhagan ble utbygd fra slutten av 1950-tallet. Nordby ungdomsskole ved Trondheimsvegen har flere lag av skolehistorie, med hvitskolen fra 1906 som den mest markante.

Fra Kverndalen

Lokalhistoriske ankerfester

Kverndalen gård.

Tunet er intakt med låve, stabbur og våningshus. Tunet ble regulert til bevaring i 1995, og er inntakt selv om det er delt på to eiendommer. Bruket har trolig vært knyttet til mølledrift i Gjestadbekken, og ble mot slutten av 1800-tallet kjøpt opp av Peder Wætthen som drev ullvarefabrikken. Bygningene er fra tidlig 1900, bolighuset har trolig en eldre kjerne.

Holen gård.

Holen ble eget bruk i 1902, men deler av bebyggelsen er eldre. Tunet er en fin representant for småbruk fra denne perioden.

Bråastuene og bolighus knyttet til tekstilindustrien.

Fra eldre tider har det ligget flere husmannsplasser i Kverndalen. Etter hvert som tekstilindustrien etablerte seg ble disse bebodd av arbeidere og funksjonærer fra fabrikkene, og etter hvert bygget om. Flere av bygningene har beholdt sitt preg av sveitserstil fra århundreskiftet, og er gode miljøfaktorer og historiebærere. Sammen med direktør Wætthens bolig er de viktige spor etter industrihistorien på Jessheim

Smedalsvegen 9.

Den særpregede eneboligen i Smedalsvegen er tegnet av arkitektene Jan Digerud og Jon Lundberg i 1979. Den er i postmodernistisk stil, en retning innen arkitekturen som ble innflytelsesrik utover på 1980-tallet.

Nordby skole, hvitbygget.

Hvitbygget er en av åtte skoler bygget etter inndelingen i nye skolekretser, i 1908. Samtlige ble tegnet av Peder Wætthen, men

Smedalsvegen 9

Kverndalen gård

med noen variasjoner. Bygget skulle avløse 1865-skolen på Gjestad, som Jessheim skole. Oppløftet på taket er trolig opprinnelig, noe som gjør at Nordby skiller seg noe fra de andre hvitskolene.

Hoppanlegget. Det har vært hoppet på ski i en lang periode i Kverndalen. Skihopp var tidligere en virkelig breddeidrett, det var en rekke slike hoppanlegg rundt omkring i bygda. Anlegget representerer en kulturhistorisk tradisjon som er på veg til å forsvinne. Overrennet i storbakken ble revet i 2009/10

Anbefalinger

Kverndalen gård gis en hensynssone som ivaretar reguleringen til spesialområde bevaring.

Hvitbygget på Nordby skole, gårdsbruket Holen og et utvalg av husene i Kverndalen knyttet til tekstilindustrien gis hensynssoner som bidrar til bevaring i volum og detalj.

Smedalsvegen 9 gis en hensynssone som bidrar til bevaring i volum og detalj.

Nordby skole

OMRÅDE Q - Gamle Trondheimsveg/Langelandsfjellet

Trondhjemske kongeveg ledet hovedtrafikken mellom Oslo og Trondheim i flere århundrer. Langs vegen vokste det fram småbruk og arbeiderstuer, før området i 1941 igjen ble omdannet til bakevje når vegen ble flyttet vestenfor jernbanen. Det har vært flere typer næringsetableringer i området, b.la verksted og gartneri. Det ligger flere steinbrudd her, brukt i forbindelse med anlegg av hovedbanen og til vegbygging i tida rundt og etter første verdenskrig.

Lokalhistoriske ankerfester

Allergotbrukene og gamle Trondheimsveg

De tre Allergotbrukene: Langeland, Døli og Madsstuen, er alle tidligere husmannsplasser, under hver sine gårdsbruk. De har særegen og gammel bebyggelse som peker tilbake til perioden hvor hovedvegen gikk gjennom området. Vegen i seg selv er også et viktig kulturhistorisk spor, sammen med brua over hovedbanen.

Steinbrudd

Ved vegen opp mot skytebanen er det et stort og flere små steinbrudd. Disse ble trolig brukt under byggingen av Hovedbanen i årene før 1854, og så noe under vegbygging i nødsårene.

Allergot Døli

Allergot Langeland

Anbefalinger

De tre Allergotgårdene med vegen og kryssningen med hovedbanen gis en hensynssone som bidrar til bevaring av bygningenes volum og særpreg og sammenhengen i området. Hensynssonen bør ses i sammenheng med den ved eiendommene rett vest for jernbanen. Et større område på begge sider av vegen fram til jernbanekryssningen gis begrensninger i byggehøyder tilsvarende to etasjer, slik at hovedpreget langs det gamle vegfarete beholdes.

OMRÅDE R – Sørholtet

Området består av nyere eneboliger fra 1990 – tallet. Mange av beboerne som måtte flytte fra Gardermoen da Hovedflyplassen ble etablert flyttet til Sørholtet.

Lokalhistoriske ankerfester

Flere av beboerne på Sørholtet bodde tidligere på Gardermoen. Enkelte av husene, bl.a det tidligere bolighuset til møblerhandler Arnfinn Engen, er bygget som eksakte kopier av husene på Gardermoen. Hans tidligere hus ble også flyttet fra Gardermoen og til Sørholtet. Boligene er bærere av historier om en av de største tvangsflyttingene av folk i Norge i moderne tid.

Anbefalinger
Ingen spesielle.

OMRÅDE S – Travbanen

På Nordbymoen var det både travbane og gokartbane. Området er nå utviklet til et boområde med variert bebyggelse.

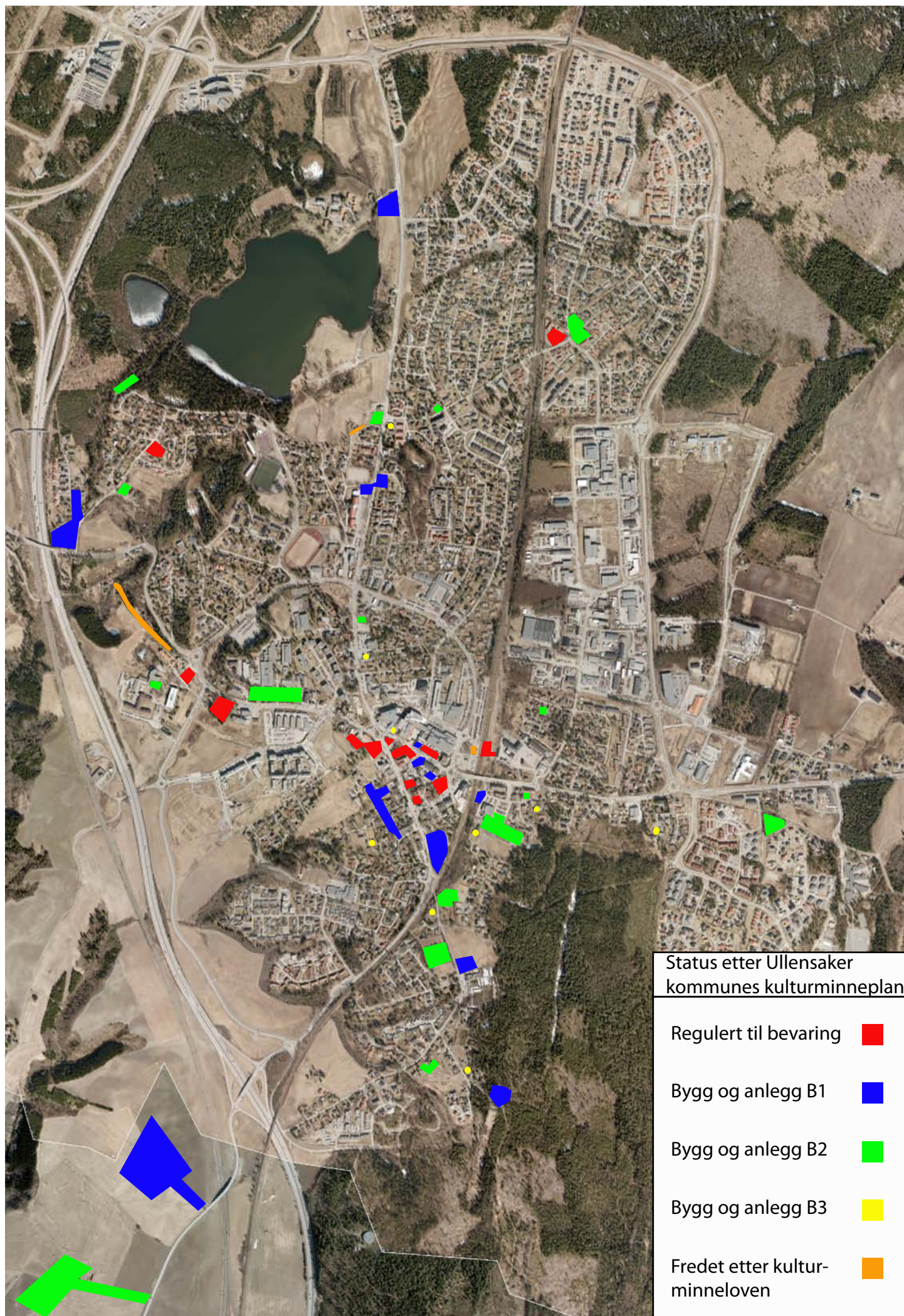
Lokalhistoriske ankerfester

Ingen spesielle

Anbefalinger
Ingen spesielle.

Fra Travbanen

ANBEFALINGER

Anbefalte hensynssoner

Områder med
begrensninger i
bygggehøyde.

(Feltenes avgrensning er ikke nøyaktig)